

Francesc reorienta el projecte europeu

Dll, 1/12/2014 per Josep Maria Car...

[Minoria creativa](#)

Aquest diumenge el papa **Francesc** acabava el seu viatge a Turquia, emblemàtic en molts sentits, ja que representa un apropament a les esglésies cristianes d'orient i una defensa de les minories cristianes a l'Orient Mitjà. Pocs dies abans, de l'històric viatge del papa a Estrasburg cal remarcar-ne els tres missatges més importants [del seu discurs](#):

1. Redreçar el rumb del procés de construcció europeu. Coincideixo amb el papa quan afirma que el procés europeu -amb totes les seves institucions multilaterals, governs i associacions- s'ha centrat en excés en la regulació econòmica i monetària i ha abandonat determinats aspectes constituents de la fundació de la Unió als anys cinquanta i seixanta. El missatge del papa Francesc és molt clar: "Ha arribat l'hora de construir junts l'Europa que no giri al voltant de l'economia, sinó a la sacralitat de la persona humana, dels valors inalienables". Quan les institucions europees comencen la reconstrucció després de la II Guerra Mundial, acorden crear dues institucions: la CECA, regulació econòmica, i el Tribunal Europeu de Drets Humans, organisme que vetllaria pel compliment de la Convenció Europea de Drets Humans signada l'any 1950. La Convenció Europea representaria la base moral del projecte europeu. La Unió Europea, després, relegaria la seva base moral a un segon o tercer lloc.

Des de la visió cristiana de la vida i de la persona humana, parlem de la "sacralitat de la persona humana, dels valors inalienables". La Convenció Europea de Drets Humans és la traducció laica i civil d'aquesta sacralitat cristiana. Redreçar el rumb de la Unió Europea implica tornar a posar la persona -els ciutadans- al centre -al cor- del projecte europeu. Promovent-los dignificaríem la persona humana i dignificant-la transformariem i reorientariem el rumb dels nostres països.

2. Redescobrir el projecte europeu passa per redescobrir o retrobar la seva ànima. Qui som? D'on venim? On anem? Què esperem? Què ens espera? Sé molt bé que davant d'aquestes preguntes transcendents formulades per **Ernst Bloch** en el pròleg del seu llibre *El principi esperança*, que conformen el nucli de l'herència cultural europea, no existeixen unes úniques respostes i que, feliçment, la pluralitat de relats conforma la base de les nostres societats plurals i limitadament lliures i democràtiques. El cristianisme, però, ha confeccionat un relat el qual ha intentat respondre aquestes preguntes amb la centralitat de la persona humana, la Revelació de Déu en la història a través de Jesús, el seu missatge d'amor, misericòrdia i perdó i la Resurrecció com a pau i acollida eterna.

Per això les seves propostes de "treballar perquè Europa redescobreixi la seva ànima bona". Que es reconegui la necessitat de "l'obertura a la transcendència" per "afirmar la centralitat de la persona humana, que d'una altra manera estaria en mans de les modes i poders del moment". Aquest relat, més el *logos* grec, el sistema jurídic i civilitzador romà i la modernitat conformen la identitat i l'ànima de la civilització occidental i, de manera molt particular, d'Europa.

3. Reafirmar els quatre pilars de la Unió Europea. El papa Francesc demana retornar al relat fundacional del pares de la Unió: "dels ideals que l'han format des del principi, com són: la pau, la subsidiarietat, la solidaritat recíproca i un

humanisme centrat sobre el respecte de la dignitat de la persona”.

La pau, que semblava impossible després de tantes dècades de guerra entre europeus, si bé ha estat possible durant aquests seixanta anys, no és hores d'ara un actiu plenament assolit. Apareixen massa amenaces en l'horitzó: l'augment espectacular dels partits d'extrema dreta, el terrorisme internacional islàmic, els sectors de població empobrits i exclosos, els enfrontaments amb la Federació Russa i, fins i tot, la possibilitat d'enfrontament de països de la Unió per les seves zones fronteres. Aconseguir la pau és encara una primeríssima prioritat.

La subsidiarietat, o dit en paraules més senzilles, governar des de la proximitat i amb la participació dels ciutadans. La subsidiarietat implica que el govern, quan més proper millor i més representatiu i, alhora, més eficaç. En el federalisme americà, la subsidiarietat s'aplica de manera molt directa i per això les administracions locals tenen tanta importància. La Unió Europea necessita una estructura de redistribució de poders que s'assenti en el principi de subsidiarietat per apropar el govern als ciutadans i que reconegui el paper decisiu que té la família en la vida de les persones i la necessitat de donar-hi suport des de les institucions públiques.

La solidaritat recíproca. El papa Francesc fa referència a un pilar decisiu del projecte europeu. La Unió ha de mantenir i reforçar els mecanismes de redistribució de riquesa dintre d'una mateixa comunitat i entre les comunitats que formen part del seu territori. L'actitud de l'Angela Merkel en relació amb els països del sud d'Europa durant la crisi ha qüestionat precisament aquest principi. La Unió Europea implica l'establiment de mecanismes d'intercanvi de renda dintre d'una mateixa regió o país i també entre ells. Llibertat de mercat sí, però regulat. Llibertats econòmiques i individuals sí, però també drets socials. Llibertat d'expressió sí, però també dret a una informació veraç i plural. Sense solidaritat recíproca, Europa perdrà el seu projecte.

Un humanisme centrat en el respecte de la dignitat de la persona. Molts europeus que avui no s'identifiquen amb el cristianisme, sí que es reconeixen en un humanisme assentat en la Convenció Europea de Drets humans i en la tradició de la modernitat kantiana. Crec necessari tornar a posar la persona humana i la seva dignitat, drets i deures, com a centre del projecte europeu i així, tal vegada, serem capaços de redreçar el rumb dels nostres països. Crec, honestament, que encara som a temps.